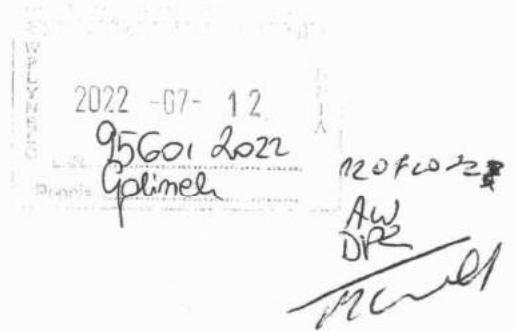

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.410.002.04.2022

Pan
Marcin Gierczak
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Radomiu
ul. Limanowskiego 134
26-600 Radom

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/031 Wsparcie systemu pieczy zastępczej w procesie deinstytucjonalizacji

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu ¹ ul. Limanowskiego 134, 26-600 Radom
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marcin Gierczak, Dyrektor MOPS w Radomiu, pełnienie obowiązków od 2 lutego 2015 r., a od 1 lutego 2016 r. powierzenie obowiązków.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja zadań w zakresie pieczy zastępczej, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz wzmocnienia procesu jej deinstytucjonalizacji.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2021. Dla celów realizacji kontroli mogły być wykorzystane dowody sporządzone w latach wcześniejszych oraz w okresie późniejszym, a także dane statystyczne z tych okresów.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny.
Kontroler	Anna Kuszczuk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/23/2022 z 12 kwietnia 2022 r.

(akta kontroli tom I, str. 1)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2019-2021 Ośrodek, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Radom⁴, realizując zadania w zakresie pieczy zastępczej, przewidziane przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁵ zabezpieczył wszystkie formy rodzinnej pieczy zastępczej, jednak nie nastąpił zaplanowany rozwój liczby takich podmiotów. W realizowanych w okresie objętym kontrolą powiatowych programach rozwoju pieczy zastępczej⁶, zaplanowane limity dla funkcjonujących i nowopowstałych rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka⁷ nie zostały osiągnięte. W 2019 r. funkcjonowało 27 takich podmiotów, w 2020 r. – 30, a w 2021 r. – 28. Faktycznie zaś funkcjonowało 20, 23 i 21. Dodać należy, że liczba rodzin zastępczych zawodowych utrzymywała się na stałym poziomie, co wynikało z braku kandydatów do pełnienia tej funkcji oraz nieprzekształcenia żadnej z funkcjonujących rodzin niezawodowych w rodzinę zawodową. Wskazać przy tym należy, że w pieczy zastępczej na koniec lat 2019-2021 r. przebywało odpowiednio: 318, 326 i 334 dzieci, w tym w rodzinnej pieczy 240,

¹ Dalej: MOPS lub Ośrodek.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

³ NIK formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: organizator.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 447, dalej: ustawa o pieczy zastępczej lub ustawa.

⁶ Powiatowy Program Rozwoju Pieczy zastępczej dla Miasta Radomia na lata 2018-2020 (uchwała nr 659/2018 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 23 kwietnia 2018 r.) oraz Powiatowy Program Rozwoju Pieczy zastępczej dla Miasta Radomia na lata 2021-2023, dalej: Program 2018-2020 lub Program 2021-2023 (uchwała nr 488/2021 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 29 marca 2021 r.).

⁷ Dalej: rdd.

260, 284 dzieci. Tym samym wskaźnik deinstytucjonalizacji⁸ przedstawiał korzystną tendencję i wyniósł 75,5%, 79,8%, 85% i oprócz 2019 r. kształtował się powyżej wartości ogólnokrajowej wynoszącej odpowiednio: 77%, 77%, 78%. W tym kontekście pozytywnie należy ocenić wypłacanie wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka, w kwotach wyższych, niż wynikających z art. 85 ustawy o pieczy zastępczej.

Stwierdzono, że zadania obejmujące planowanie pomocy dziecku na ogół były wykonywane prawidłowo. Ustalona nieprawidłowość dotyczyła przygotowywania planu pomocy dziecku bez udokumentowanej współpracy z asystentem rodziny lub z podmiotem organizującym w gminie pracę z rodziną biologiczną, o czym stanowi art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy, co może świadczyć o niewystarczającym współdziałaniu pracowników jednostek samorządowych w tym zakresie.

Z ustaleń kontroli wynika, że kwalifikowanie i dobór kandydatów do pełnienia opieki nad dziećmi prowadzono prawidłowo. Zaznaczyć należy, że prowadzony przez MOPS rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i pełniących funkcje rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka był prowadzony nierzetelnie, gdyż zawierał błędy i nie był aktualny.

Z przeprowadzonego przez NIK badania ankietowego wynika, że realizowane wsparcie dla rodzin zastępczych i rdd było niewystarczające. Nie utworzono grup wsparcia, brak było wsparcia w formie wolontariatu, a wiele rodzin zgłaszało problem z uzyskaniem specjalistycznej pomocy. Nie prowadzono także szkoleń przeciwdziałających wypaleniu zawodowemu. Należy również zaznaczyć, że wysokość wydatków na świadczenia fakultatywne w okresie objętym kontrolą zmniejszyła się z 142,4 tys. zł, do 86,2 tys. zł, tj. o 39,4%. W tym aspekcie, zwrócić należy uwagę, że Rada Miejska w Radomiu nie skorzystała z możliwości podniesienia wysokości żadnego ze świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 80 ust. 1 ustawy (świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania), art. 81 ustawy (dodatek na dziecko niepełnosprawne) oraz art. 83 ustawy (dodatkowe dofinansowania i świadczenia).

Kontrola NIK wykazała, że działania MOPS związane z uregulowaniem sytuacji prawnej dziecka oraz dochodzeniem świadczeń alimentacyjnych, były realizowane prawidłowo.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Rozpoznanie sytuacji pieczy zastępczej, monitorowanie potrzeb oraz promocja rodzinnych form pieczy zastępczej.

Opis stanu
faktycznego

MOPS rozpoznawał potrzeby w zakresie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej. Dane dotyczące potrzeb były zamieszczane w dokumentach – sprawozdaniach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radomiu w zakresie systemu pieczy zastępczej za rok 2019, 2020. Sprawozdanie za 2021 r. w trakcie przeprowadzanej kontroli było w przygotowaniu. Jak poinformował Dyrektor MOPS lokalne problemy i potrzeby w zakresie zapewnienia wsparcia dzieciom pozbawionym opieki rodziców własnych wynikały ze zbyt małej liczby kandydatów do pełnienia funkcji w stosunku do potrzeb. Mimo corocznego tworzenia nowych form rodzinnych potrzeba zapewnienia wsparcia dzieciom nie ustaje.

⁸ Rozumiany jako procentowy udział dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w stosunku do dzieci w pieczy zastępczej ogółem (zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej).

Ośrodek sporządzał diagnozę systemu pieczy zastępczej. Była ona oparta na analizie danych w Centralnej Aplikacji Statystycznej⁹ i przygotowywana dwa razy do roku (na dzień 30 czerwca oraz 31 grudnia). Jak poinformował Dyrektor MOPS, Ośrodek nie prowadził dodatkowych analiz, wywiadów oraz rozmów z interesariuszami. Diagnoza była elementem dwóch powstałych w okresie objętym kontrolą programów rozwoju pieczy zastępczej.

W sprawozdaniach z działalności MOPS w Radomiu w zakresie systemu pieczy zastępczej za lata 2019-2020 wskazano potrzeby¹⁰ w tworzeniu zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz pozyskiwania kandydatów do sprawowania pieczy nad małoletnimi matkami z dziećmi oraz wielodzietnych rodzin do 10. roku życia, utworzenia poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży, pozyskania lokali do potrzeb pieczy, utworzenia placówki specjalistyczno-terapeutycznej, pomocy osobom usamodzielnianym.

Miasto Radom podejmowało liczne działania mające na celu promocję rodzicielstwa zastępczego: coroczne obchodzenie Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, zamieszczono artykuły w lokalnej prasie o potrzebie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, Dyrektor MOPS skierował pismo do Biskupa, aby księża w parafiach odczytali ogłoszenie o poszukiwaniu chętnych do pełnienia funkcji rodzica zastępczego oraz promowali na kazaniach rodzicielstwo zastępcze, skierowano także pismo do Dyrekcji Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego w Radomiu z prośbą o propagowanie rodzicielstwa zastępczego i poszukiwanie kandydatów wśród kadry nauczycielskiej. Wśród przekazywanych informacji były podawane najważniejsze informacje oraz kontakt do MOPS, który udzielał szczegółowych informacji. Obecnie na stronie MOPS zamieszczone są informacje dla osób chcących zostać rodziną zastępczą lub rdd¹¹, jednakże do zakończenia kontroli NIK w dniu 8 czerwca 2022 r. nie było zamieszczonych aktualnych kwot świadczeń obligatoryjnych¹² oraz nie wskazano rodzajów i warunków ich otrzymania.

W wyniku prowadzonych działań zgłosiło się odpowiednio w latach objętych kontrolą: 19, dziewięć, 15 osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzącego rdd, z czego przeszkolono jedną, dziewięć, 17, natomiast zakwalifikowano jedną, dziewięć i 16.

(akta kontroli tom I, str. 176-184,188-197)

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy o pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy opracowywanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. W okresie kontrolnym w Mieście Radom obowiązywały dwa programy rozwoju pieczy zastępczej, jeden na lata 2018-2020, drugi na lata 2021-2023. Dokumenty opracowane były przez MOPS. Uchwalenie programów nie

⁹ Zakres gromadzenia przedmiotowych danych został określony w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

¹⁰ Zgodnie z art. 185 ust. 5 ustawy kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.

¹¹ http://www.mops.radom.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=227&Itemid=118.

¹² Na stronie internetowej MOPS w zakładce Piecza zastępcza/formy pomocy dla rodziny zastępczej są zamieszczone nieaktualne dane dotyczące kwoty świadczeń (od 1 czerwca 2022 r. nastąpiła rewaloryzacja – nowe kwoty wskazano w obwieszczeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 28 lutego 2022 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej).

poprzedziło przeprowadzenie odrębnej diagnozy dotyczącej sytuacji pieczy zastępczej, natomiast analizy prowadzone były na podstawie corocznych sprawozdań organizatora i sprawozdań rocznych MOPS.

W celach strategicznych wskazano: stworzenie warunków do efektywnego rozwoju pieczy zastępczej w Mieście Radom z ukierunkowaniem na formy rodzinne, pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, szczególnie w przypadkach, gdy dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej oraz pomoc rodzinom zastępczym i ich wychowankom. Za cele szczegółowe uznano m.in.: promowanie idei rodzicielstwa zastępczego, wspieranie rozwoju rodzicielstwa zastępczego, podniesienie kompetencji wychowawczych rodzin zastępczych i prowadzących rdd, wspieranie i wzmacnianie więzi z rodziną biologiczną dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. W obu programach został określony sposób ich realizacji i wskazano realizatorów. W głównej mierze był to Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu.

Programy miały charakter otwarty i w celu zwiększenia skuteczności prowadzonych działań podlegały ewaluacji. Obserwacja zmian przebiegała zwłaszcza pod kątem rozbudowy i uelastycznienia systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz adekwatności do lokalnych potrzeb. Programy nie zawierały informacji o źródłach finansowania. Nie zawierały również harmonogramu realizacji zadań. Wskazano jedynie, że będą realizowane „na bieżąco”.

Ewaluacja oceny stopnia realizacji założonych celów w programach była prowadzona poprzez sporządzanie sprawozdań: rzeczowo-finansowych z wykonania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, z działalności MOPS oraz z efektów pracy Ośrodka jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej¹³. Ponadto, oceny programów dokonywane były na podstawie sprawozdań organizatora za poszczególne lata, a także na podstawie odrębnego dokumentu jakim było sprawozdanie roczne. W programach nie określono wartości docelowych wskaźników, natomiast ustalono wskaźniki jakościowe odnoszące się do oczekiwanych efektów działań. Dane dotyczące realizacji wskaźników jakościowych oraz odniesienie do realizacji celów głównych i szczegółowych zamieszczano w rocznych sprawozdaniach organizatora. Wskaźnikiem ilościowym wskazanym w programach był limit rodzin zastępczych zawodowych i rdd. Limit rodzin zastępczych i rdd w programach został określony na podstawie danych z lat poprzednich. Limit obejmował zarówno funkcjonujące rodziny zastępcze, jak i lanowane.

W okresie objętym kontrolą w MOPS nie odbywały się narady dotyczące realizacji programów. Jak wyjaśnił Dyrektor MOPS Ośrodek na bieżąco koordynował realizację zadań. Koordynacja prowadzona była poprzez ciągły kontakt, rozmowy, korespondencję mailowa oraz indywidualne spotkania z realizatorami.

(akta kontroli tom I, str. 185-197, 258-313)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Organizacja pieczy zastępczej i sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

W dniu 27 września 2011 r. MOPS został wyznaczony na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Mieście Radom¹⁴. W strukturze organizacyjnej Ośrodka

¹³ Powyższe sprawozdania sporządzano w oparciu o art. 76 ust. 4 pkt 15, art. 180 pkt 14 oraz art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

¹⁴ Na podstawie zarządzenia nr 1417/2011 Prezydenta Miasta Radomia z dnia 27 września 2011 r.

wyodrębniono Dział Pieczy Zastępczej, przypisując tej komórce w regulaminie organizacyjnym szczegółowe zadania, odpowiadające obowiązkom przypisanym w ustawie o pieczy zastępczej. Dokonano również stosownych zmian w statucie poprzez m.in. wskazanie MOPS jako organizatora i wyznaczenie zadań z tego wynikających¹⁵.

(akta kontroli tom 1 str. 81-91)

W Mieście Radom wg stanu na koniec 2019, 2020 i 2021 r. funkcjonowało odpowiednio: 153, 165 i 174 podmiotów pieczy zastępczej, w tym:

- rodzin zastępczych spokrewnionych odpowiednio: 93, 102, 103;
- rodzin zastępczych niezawodowych: 34, 38, 44;
- rodzin zastępczych zawodowych: 11, dziewięć, 10;
- rodzinne domy dziecka: osiem, dziewięć, 11;
- placówki opiekuńczo-wychowawcze: siedem, siedem, sześć.

(akta kontroli tom I str. 193 -197)

W Mieście Radom, w latach objętych kontrolą, w ramach pieczy zastępczej umieszczono łącznie odpowiednio: 105, 95 i 99 dzieci, z tego w:

- rodzinach zastępczych spokrewnionych: 20, 20, 20 dzieci;
- rodzinach zastępczych niezawodowych: 5, 14, 20 dzieci;
- rodzinach zastępczych zawodowych: 19, dziewięć 14 dzieci;
- rodzinnych domach dziecka: 33, 22, 20;
- placówkach opiekuńczo-wychowawczych: 29, 30, 25 dzieci.

(akta kontroli tom I str. 193 -197)

Według stanu na koniec każdego roku, w latach objętych kontrolą, liczba wolnych miejsc w pieczy zastępczej wynosiła odpowiednio: trzy, sześć, sześć, z tego w:

- rodzinnej pieczy zastępczej: jedno, zero, jedno;
- pieczy instytucjonalnej dwa, sześć, pięć.

W pieczy rodzinnej i instytucjonalnej na koniec 2019, 2020 i 2021 r. przebywało odpowiednio: 318, 326, 334 dzieci. Jednocześnie w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało odpowiednio: 240, 260, 284 dzieci, w tym:

- 126, 137, 138 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych;
- 40, 46, 54 dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych;
- 32, 27, 32 dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych;
- 42, 50, 60 dzieci w rodzinnych domach dziecka.

Liczba dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej odpowiednio: 78, 66, 50.

W latach 2019, 2020 i 2021 powstało łącznie 84 formy rodzinnej pieczy zastępczej, a ich przyrost utrzymywał się na stałym poziomie i wynosił odpowiednio w poszczególnych latach 21, 29, 34 podmiotów, z tego:

- rodzin zastępczych spokrewnionych – 12, 15, 16;
- rodzin zastępczych niezawodowych – pięć, 10, 15;
- rodzin zastępczych zawodowych – jedna, jedna, jedna;
- rodzinnych domów dziecka – trzy, trzy, dwa.

W tym okresie rozwiązanych zostało łącznie 58 form rodzinnej pieczy zastępczej, z tego w poszczególnych latach 17, 17, 24 formy, z tego:

- rodzin zastępczych spokrewnionych – 10, sześć, 15;

---

¹⁵ W okresie objętym kontrolą obowiązywał Statut wprowadzony uchwałą nr 421/2004 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 17 maja 2004 r. w sprawie nadania Statutu MOPS w Radomiu oraz Regulamin Organizacyjny wprowadzony zarządzeniami Dyrektora nr 20/2016 z dnia 6 lipca 2016 r. oraz 16/2022 z dnia 14 lutego 2022 r. w sprawie ogłoszenia Regulaminu Organizacyjnego MOPS.

- rodzin zastępczych niezawodowych – sześć, sześć; dziewięć;
- rodzin zastępczych zawodowych – jedna, trzy, zero;
- rodzinnych domów dziecka – zero, dwa, zero.

(akta kontroli tom I, str. 193-197)

Rodziny zastępcze zawodowe były rozwiązywane z następujących powodów: jedna rodzina w wyniku przekształcenia się w niezawodową rodzinę zastępczą (2019 r.) oraz dwie rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego z powodu przeniesienia dzieci do innej rodziny (2020 r.). Ponadto jedna rodzina w 2020 r. zrezygnowała z pełnienia funkcji. Wśród rodzin niezawodowych rodziny najczęściej były rozwiązywane z powodu usamodzielnienia się wychowanków i przejście na własne gospodarstwo domowe lub powrotu dzieci do rodziny biologicznej. W dwóch przypadkach rodziny niezawodowe przekształciły się w rdd.

W przeprowadzonych przez NIK badaniach ankietowych wśród rodzin zastępczych i osób prowadzących rdd, które zakończyły współpracę z MOPS, spośród dziewięciu respondentów¹⁶ siedmiu stwierdziło, że otrzymało odpowiednie wsparcie. Za największe problemy uznano: niskie wynagrodzenia (pięć osób), niskie świadczenia obligatoryjne (cztery osoby) i problemy opiekuńczo-wychowawcze (trzy osoby). Wśród rozwiązań, które ułatwiłyby pełnienie funkcji wskazano m.in.: życzliwość, empatię, zrozumienie, dofinansowanie remontów i wyposażenia, odpowiednie wsparcie koordynatorów, właściwe wsparcie specjalistów, zmniejszenie biurokracji oraz wprowadzenie wolontariatu.

(akta kontroli tom I, str. 316-317; tom V, str. 1-113)

W latach 2019-2021 w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) na terenie innych powiatów przebywało odpowiednio: 31, 30, 34 dzieci, w tym w rodzinnej 19, 17, 20, a w instytucjonalnej 12, 13, 14. Z wyjaśnień Dyrektora MOPS wynika, że w rodzinnej pieczy zastępczej dzieci przebywają u osób z rodziny (dziadków i wujostwa), natomiast w instytucjonalnej z powodu przeniesienia przez dyrektora placówki lub braku miejsc na terenie Miasta. W sytuacji umieszczenia dziecka na terenie innego powiatu podpisywane były porozumienia między powiatami. W latach objętych kontrolą podpisano osiem porozumień. Badaniu podano trzy porozumienia między Miastem Radomiem a: Powiatem Kozienskim w sprawie umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej, m.st. Warszawą w sprawie umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej niezawodowej oraz Powiatem Szydłowieckim w sprawie umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W badanych porozumieniach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Na koniec 2019, 2020 i 2021 roku w MOPS zatrudnionych było 11 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Ich liczba była wystarczająca, tj. nie przekraczała ustawowego limitu 15 środowisk, wynikającego z art. 77 ust. 4 ustawy, a w poszczególnych latach kształtowała na poziomie 13, 15 i 15 rodzin.

Do form wsparcia, z których rodziny zastępcze korzystały najczęściej, należały:

- pomoc koordynatora, z której skorzystało odpowiednio: 161, 161 i 175 rodzin,
- porady i terapia psychologiczno-pedagogiczna – 34, 42, 49,
- inne formy specjalistycznego wsparcia, np. poradnia zdrowia psychicznego i uzależnień – osiem, pięć, sześć rodzin.

Najmniej wybierane formy wsparcia obejmowały korzystanie:

- z pomocy wolontariuszy: trzy, jedna i trzy rodziny,
- ze wsparcia rodziny pomocowej: siedem rodzin w 2019 r. i jedna w 2021 r.,

¹⁶ Ankiety wysłano do 10 respondentów.

– z czasowego niesprawowania opieki nad dziećmi: siedem, jedna i dwie rodziny.

Miasto Radom nie uruchomiło grup wsparcia oraz nie zapewniło szkoleń zapobiegających wypaleniu zawodowemu. W jednym przypadku odmówiono rodziny pomocowej do czego odniesiono się rozdziale 6. Dostępność i korzystanie z uprawnień wynikających z ustawy o pieczy zastępczej.

(akta kontroli tom I, str. 193-197)

Liczba dzieci przeniesionych z pieczy instytucjonalnej do rodzinnej w ciągu lat objętych kontrolą wyniosła odpowiednio: 12, 10 i osiem.

W 2019 r. troje dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej zostało przeniesionych do instytucjonalnej ze względu na wiek i stan zdrowia dziadków, którzy nie radzili sobie z obowiązkami mimo wsparcia koordynatora. Natomiast w jednym przypadku zachodziła konieczność umieszczenia dziecka z terenu miasta Radomia, przebywającego w pieczy zastępczej na terenie innego powiatu.

Z kolei w 2020 r. siedmioro dzieci zostało przeniesionych do instytucjonalnej pieczy zastępczej z powodu rozwiązania umowy z rodziną zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego.

W latach objętych kontrolą z powodu braku miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej nie skierowano żadnego dziecka do pieczy instytucjonalnej. Miały natomiast miejsce przeniesienia z pieczy rodzinnej do pieczy instytucjonalnej. Więcej informacji podano w pkt 7 Przekształcanie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W 2021 r. jedno dziecko sprawiające problemy opiekuńczo-wychowawcze, które negatywnie wpływały na proces wychowawczy pozostałych dzieci przebywających w rodzinnym domu, zostało przeniesione do placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego.

(akta kontroli tom I, str. 193 -197)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Dobór rodzin i szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze i do prowadzenia rdd

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub sprawowania opieki w formie rdd zgłosiło chęć łącznie 43 rodzin, z tego 19 w 2019 r., dziewięć w 2020 r. oraz 15 w 2021 r. Spośród nich zostało zakwalifikowanych łącznie 26 rodzin (odpowiednio: jedna, dziewięć, 16 rodzin). W okresie objętym kontrolą przeszkolono 27 rodzin (odpowiednio jedną, dziewięć, 17 rodzin).

(akta kontroli tom I, str. 193-197)

Program szkoleniowy dla kandydatów na rodziny zastępcze, do prowadzenia rdd i dyrektorów placówek opiekuńczo wychowawczych typu rodzinnego, przygotowywano na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej. Program pn. „Kto mnie pokocha” w dniu 26 września 2017 r. został zatwierdzony przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej na okres 5 lat. Program obejmuje zakres programowy określony w § 2 ust. 1, § 3 ust. 1, § 4 ust. 1, § 5 ust. 1 i § 6 ust. 1 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli tom II, str. 83-122)

Rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i pełniących funkcje rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka składał się ze spisu spraw, które wpłynęły w danym roku oraz aktualizowanych kart

każdej rodziny. W niektórych kartach rodzin stwierdzono nieaktualne, niezgodne ze stanem faktycznym i niepełne dane, do czego odniesiono się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II, str. 66-102, 249-326)

Spośród 10 rodzin wytypowanych do próby badawczej¹⁷ wszystkie przeszły pełną procedurę kwalifikacyjną, o której mowa w ustawie. Dla badanych rodzin czas trwania procedury kwalifikacyjnej od zgłoszenia do zakwalifikowania do pełnienia funkcji rodziny zastępczej wyniósł średnio 249 dni (najkrótszy okres wynosił 91 dni, a najdłuższy 488 dni). Należy zaznaczyć, że w przypadku sześciu rodzin procedura kwalifikacyjna trwała ponad pół roku (203, 427, 198, 207, 488, 369 dni) w tym dla trzech rodzin okres ten był znacznie dłuższy i wyniósł:

- rodzina niezawodowa – procedura kwalifikacyjna trwała 488 dni;
- rodzina zawodowa o charakterze pogotowia – procedura kwalifikacyjna trwała 427 dni;
- rodzina niezawodowa – procedura kwalifikacyjna trwała 369 dni.

W pierwszej sytuacji dziecko zostało umieszczone w trybie zabezpieczenia w pieczy (17 września 2019 r.), potem sąd zmienił postanowienie na pieczę zastępczą (29 października 2019 r.) i uznał rodzinę zastępczą (16 lutego 2021 r.). W pozostałych dwóch przypadkach okres szkoleń był wydłużony z powodu pandemii Covid-19.

W przypadku dziesięciu rodzin objętych badaniem nie wystąpiły sytuacje, gdy w związku z nieotrzymaniem zaświadczenia kwalifikacyjnego lub w trakcie procesu jego uzyskiwania dzieci zostały odebrane lub przeniesione do innej rodziny.

Kwalifikowanie i dobór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rdd dokonywany były zgodnie z procedurami określonymi w ustawie o pieczy zastępczej, a także regulacjami obowiązującymi w MOPS¹⁸. Wszystkie rodziny zakwalifikowane rodziny spełniały warunki określone w art. 42 ust. 1-3 ustawy, co potwierdzone zostało zgromadzoną w toku procesu kwalifikacyjnego dokumentacją, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy¹⁹ w postaci m.in. opinii psychologicznych, lekarskich i pedagogicznych, formularza oceny sytuacji rodziny w zakresie warunków socjalno-bytowych, oświadczeń kandydatów, zaświadczeń od pracodawcy oraz z Krajowego Rejestru Karnego²⁰.

Objęte badaniami dziesięć rodzin, wg stanu na koniec 2021 r. zostały umieszczone w rejestrze, o którym mowa w art. 46 ust. 1 ww. ustawy z uwzględnieniem danych, które powinien on zawierać zgodnie z ust. 2²¹.

(akta kontroli tom III, str. 15-365; tom IV, str. 1-426)

¹⁷ Cztery rodziny zastępcze niezawodowe, cztery zawodowe i dwie prowadzące rodzinne domy dziecka.

¹⁸ Zarządzenie nr 12/2007 Dyrektora MOPS w Radomiu z dnia 23 maja 2017 r. w sprawie wprowadzenia w MOPS procedur dokonywania oceny kwalifikacyjnej osób lub małżonków kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej i kandydatów do prowadzenia rdd.

¹⁹ Okoliczności, o których mowa w art. 42 ust. 1-3 ustawy MOPS ustalał na podstawie przeprowadzonej analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej.

²⁰ Zaświadczenie o niefigurowaniu w Kartotece Karnej Krajowego Rejestru Karnego.

²¹ Takich jak m.in: imię i nazwisko; datę urodzenia; obywatelstwo; adres miejsca zamieszkania; stan cywilny; wykształcenie; zawód; miejsce pracy; źródła dochodu; dane o warunkach mieszkaniowych; dane niezbędne do stwierdzenia, że osoba może sprawować właściwą opiekę nad dzieckiem, wynikające z zaświadczenia lekarskiego oraz opinii, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 5; zakres ukończonych szkoleń; liczbę umieszczonych dzieci i osób, o których mowa w art. 37 ust. 2 – w przypadku osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2; informację o pełnieniu przez rodzinę zastępczą zawodową funkcji pogotowia rodzinnego lub funkcji rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Zgodnie z art. 46 ustawy starosta prowadzi rejestr danych o osobach: zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka; pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka. W regulaminie organizacyjnym MOPS ustalono, że do zadań Działu Pieczy Zastępczej (pkt 2, ppkt 6) należy prowadzenie rejestru. Rejestr był prowadzony w postaci kart rodziny zastępczej lub rdd. Karty rodziny były aktualizowane, jednak nie posiadały daty aktualizacji, a ostatnia aktualizacja rejestru została przesłana do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i nieletnich w Radomiu dnia 9 września 2021 r., tj. ponad osiem miesięcy przed kontrolą NIK. Mimo zachodzących zmian nie dokonywano aktualizacji danych w rejestrze. Badając rejestr ustalono, że:

- na wszystkich kartach rodzin brak było dat aktualizacji;
- w przypadku czterech rodzin nie zaktualizowano danych dotyczących szkoleń (osoby ukończyły szkolenie i odebrały zaświadczenia, a w rejestrze figurują jako „w trakcie szkolenia”);
- błędnie zapisano nazwisko jednej rodziny, co potwierdził pracownik MOPS odpowiedzialny za prowadzenie rejestru;
- w dwóch przypadkach w rejestrze widnieją rodziny, które nie ukończyły szkolenia. Kierownik MOPS wyjaśnił, że w pierwszym przypadku rodzina nie zgłosiła się na szkolenie, a w drugim nie ukończyła szkolenia (na 13 spotkań była obecna cztery razy). W trakcie kontroli NIK w odniesieniu do pierwszej z nich MOPS skierował do sądu pismo informujące o niezgłoszeniu się na szkolenie. W przypadku drugiej rodziny złożyła ona do Ośrodka pierwszy wniosek o zakwalifikowanie jej na zawodową rodzinę zastępczą w dniu 27 lipca 2021 r., po czym 13 sierpnia 2021 r. wpłynął kolejny wniosek o zakwalifikowanie na niezawodową rodzinę zastępczą. W dniu 25 marca 2022 r. została zakwalifikowana na szkolenie. Do zakończenia czynności kontrolnych NIK, sąd nie został o tym powiadomiony.
- w jednym przypadku brak było w rejestrze jednej rodziny, mimo że funkcjonowała i sprawowała opiekę nad dziećmi. Kierownik MOPS potwierdził brak rodziny w rejestrze;
- w danych odnoszących się do dwóch rodzin zapisano, że nie ma przeciwwskazań do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, gdy rodziny pełniły funkcję rodzin zastępczych zawodowych o charakterze pogotowia rodzinnego.

Zdaniem NIK rejestr winien posiadać aktualne, zgodne ze stanem faktycznym i pełne dane.

(akta kontroli tom II, str. 66-102, 249-326)

4. Zawieranie umów z rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rodzinne domy dziecka

Opis stanu
faktycznego

Posiadając stosowne upoważnienie, w latach 2019-2021 Dyrektor MOPS zawierał umowy z rodzinami zastępczymi zawodowymi i prowadzącymi rdd. Limit rodzin zastępczych, o którym mowa w art. 180 pkt 1 ustawy o pieczy zastępczej nie został osiągnięty. W okresie objętym kontrolą w programach rozwoju pieczy zastępczej zaplanowano liczbę rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka. W 2019 r. zaplanowano funkcjonowanie 27 takich podmiotów, a funkcjonowało 20, w 2020 r. było to odpowiednio: 30 i 23, a w 2021 r. 28 i 21. Dyrektor wyjaśnił, że MOPS

prowadzi liczne działania promocyjne, ale nie zawsze przynoszą efekty. Ponadto wiele rodzin rezygnuje lub nie spełnia wymogów na poziomie wstępnej kwalifikacji.

W latach 2019-2021 Dyrektor MOPS zawarł 10 umów o pełnienie funkcji zawodowych rodzin zastępczych i rdd, tj.: trzy z rodzinami zawodowymi (po jednej w każdym roku) oraz siedem z osobami prowadzącymi rdd (trzy, dwie, dwie).

Na podstawie analizy sześciu umów zawartych z rodzinami zawodowymi i osobami prowadzącymi rdd ustalono, że wszystkie zostały podpisane we właściwym trybie, tj. na podstawie art. 54 ust. 1 (cztery umowy) oraz art. 62 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej (dwie umowy). Katalog elementów, które powinny zawierać umowy na pełnienie funkcji rodziny zawodowej zawiera art. 54 ust. 3 ustawy o pieczy zastępczej, a z prowadzącymi rdd art. 62 ust. 2 tej ustawy. W skontrolowanych umowach nie stwierdzono nieprawidłowości w ww. zakresie. MOPS przy zamianach warunków umowy zawierał stosowne aneksy, które wynikały z treści umowy.

(akta kontroli tom II, str. 1-3)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

5. Planowanie pomocy dziecku i ocena zasadności jego pobytu w pieczy zastępczej

Opis stanu
faktycznego

W ramach badania dokumentacji rodzin zastępczych i rdd zbadano plany pomocy (dla jednego dziecka z każdej rodziny) i ustalono, że każde dla każdego z 10 dzieci został sporządzony ten dokument²².

(akta kontroli tom III, str. 15-365; tom. II, str. 330; tom IV str. 1-426)

Wszystkie plany pomocy dziecku opatrzone datą ich podpisania, a opracowano je średnio po 148 dniach od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, w tym cztery powyżej trzech miesięcy. Najdłużej opracowano po 424 dniach, a najkrócej po 27 dniach od umieszczenia dziecka w pieczy. Taka długość opracowywania planu była spowodowana zmianami przez sąd postanowień opiekuńczych, co powodowało zmiany form pieczy zastępczej.

Zmiany planu pomocy wynikały z oceny sytuacji dziecka, dokumenty te były modyfikowane po dokonaniu oceny. Plany pomocy dziecku były systematycznie aktualizowane, nie stwierdzono przypadków niewywiązywania się przez instytucje zaangażowane w realizację planów ze zobowiązań zawartych w tych dokumentach.

Jako element planu pomocy dziecku nie zamieszczano zindywidualizowanych zaleceń poradni specjalistycznej, przede wszystkim z poradni psychologiczno-pedagogicznej. Plany pomocy dziecku zawierały cel główny i cele szczegółowe (działania długoterminowe i krótkoterminowe), do których dostosowano zadania dla poszczególnych instytucji (przede wszystkim MOPS, rodzina).

Z treści żadnego z 10 skontrolowanych planów pomocy nie wynika, aby dokument ten był przygotowany we współpracy z asystentem rodziny lub podmiotem organizującym pracę z rodziną biologiczną, co jest niezgodne z art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy. Szczegółowo odniesiono się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Badając częstotliwość kontaktów koordynatorów z rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rdd ustalono, że współpraca ta miała systematyczny charakter –

²² Z każdej rodziny skontrolowano dokumentację jednego dziecka. Badanie przeprowadzono na próbie kontrolnej wskazanej w pkt 3 – Dobór rodzin i szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze.

średnio co najmniej jeden raz w miesiącu kontakt telefoniczny, e-mailowy lub wizyta w środowisku.

Zgodnie z art. 130 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej, oceny sytuacji dziecka, organizator dokonuje na posiedzeniu z udziałem wskazanych w tym przepisie osób. Na przedmiotowe posiedzenia zapraszano pedagoga szkolnego oraz (jeśli był ustanowiony) asystenta rodziny lub przedstawiciela OPS współpracującego/właściwego dla rodziny pochodzenia – w większości przypadków ograniczali się do przesłania opinii na temat aktualnej sytuacji rodzinnej i funkcjonowania dziecka w szkole.

Zgodnie z zarządzeniem Dyrektora MOPS²³ oceny sytuacji dziecka dokonuje się dla dzieci do trzeciego roku życia co trzy miesiące, a powyżej – co sześć miesięcy. Po analizie dokumentacji 10 dzieci ustalono, że wszystkie oceny dokonywane były we wskazanym terminie. Oprócz wyznaczenia ww. terminów, dobrą praktyką wprowadzoną w Ośrodku było wyznaczanie w arkuszu oceny kolejnej daty jej przeprowadzenia, co ułatwiało zachowanie terminu.

Wszystkie analizowane aktualizacje planów pomocy były spójne z wnioskami wynikającymi z oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej, dokonywanej każdorazowo podczas posiedzeń, na których dokonywano tych ocen.

Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka, organizator zgodnie z art. 130 ust. 2 ustawy był zobowiązany do sformułowania na piśmie opinii dotyczącej zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, a następnie przekazania jej do właściwego sądu. Opinie były każdorazowo przekazywane niezwłocznie.

W MOPS nie wprowadzono w sposób formalny standardów wykonywania zadań przez koordynatora i innych pracowników organizatora, działających na rzecz rodzin zastępczych i prowadzących rdd.

W pracy w MOPS funkcjonowały jednak dokumenty i druki, którymi posługują się pracownicy odpowiedzialni za pracę związaną z pieczą zastępczą. W zarządzeniach Dyrektora znajdują się wzory druków i arkuszy między innymi w zarządzeniu Dyrektora w sprawie oceny sytuacji dziecka oraz w zarządzeniu w sprawie oceny rodziny zastępczej. Niektóre druki nie są częścią zarządzeń tylko są drukami funkcjonującymi na potrzeby pracy z rodzinami zastępczymi, np. plan pomocy dziecku, notatka ze spotkań z rodzinami, notatka z wysłuchania dziecka. Funkcjonują również formularze dla kandydatów na rodziny zastępcze, na których pracownicy zbierają dane, arkusz samooceny rodziny zastępczej oraz karta oceny rodziny zastępczej, na podstawie których dokonywana była ocena rodziny zastępczej.

(akta kontroli tom III str. 1-14, 15-365; tom IV, str. 1-426)

Organizator został zobowiązany, po dokonaniu oceny sytuacji dziecka, do sformułowania na piśmie opinii dotyczącej zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, a następnie przekazania jej do właściwego sądu (art. 131 ust. 2 ustawy o pieczy zastępczej). We wszystkich badanych przypadkach (po jednym dziecku z 10 skontrolowanych rodzin) opinia taka była elementem oceny sytuacji dziecka i w całości dokument ten był przesyłany do sądu.

Na podstawie ww. próby skontrolowano również czy organizator prawidłowo realizował obowiązki wynikające z art. 47 ust. 6 i 7 ustawy odnoszące się do

²³ Zarządzenie nr 13/2017 Dyrektora MOPS w sprawie wprowadzenia procedur dokonywania oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz rdd oraz zarządzenie 10/2018 Dyrektora MOPS w sprawie wprowadzenia procedur dokonywania oceny rodziny zastępczej oraz prowadzącego rdd wraz z zarządzeniem zmieniającym nr 1/2022.

informowania właściwego sądu o możliwości powrotu dziecka do jego rodziny, wszczęcia postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania sytuacji prawnej. Również nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy o pieczy zastępczej kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu obowiązany do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej, jest obowiązany dochodzić świadczeń alimentacyjnych, w przypadku, gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok. Kontrola wykazała, że w odniesieniu do 10 dzieci wnioski zostały złożone prawidłowo, tj. niezwłocznie po upływie jednego roku od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.

(akta kontroli tom III str. 15-365; tom II, str. 232-236; tom IV str. 1-426)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Z treści żadnego z 10 skontrolowanych planów pomocy i prowadzonej w związku z jego opracowaniem dokumentacji nie wynika, aby dokument ten był przygotowany we współpracy z asystentem rodziny lub podmiotem organizującym pracę z rodziną biologiczną. Dyrektor MOPS wyjaśnił, że zgodnie z założeniami ustawy plan powinien być przygotowywany szczególnie przez koordynatora, przy współpracy z rodziną zastępczą i asystentem rodziny współpracującym z rodziną biologiczną lub podmiotem organizującym pracę z rodziną. Wyjaśnił również, że brak podpisów spowodowany może być brakiem współpracy rodziny z asystentem lub instytucją organizującą pracę z rodziną.

Należy mieć na uwadze, że zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy do zadań koordynatora należy w szczególności: przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rdd oraz asystentem rodziny, a w przypadku, gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny lub współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku.

Zdaniem NIK, z przywołanego przepisu jednoznacznie wynika, że plany powinny być przygotowywane przez koordynatora we współpracy z rodziną zastępczą lub prowadzącym rdd oraz asystentem rodziny, a w przypadku, gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną. W sytuacji, kiedy rodzina nie współpracuje z asystentem, w pracach nad planem powinien uczestniczyć przedstawiciel podmiotu organizującego pracę z rodziną. Podyktowane to jest koniecznością pracy z rodziną nad powrotem dziecka do rodziny biologicznej lub uregulowaniem jego sytuacji opiekuńczo-wychowawczej.

(akta kontroli tom II, str. 234, tom III, str. 15-365, tom IV str. 1-426)

6. Dostępność i korzystanie z uprawnień wynikających z ustawy o pieczy zastępczej

Opis stanu
faktycznego

Rodziny zastępcze i prowadzący rdd byli informowani o możliwości korzystania z przysługujących im uprawnień m.in. podczas wywiadu pedagogicznego kwalifikującego do odbycia szkolenia.

Badanie dostępności i korzystania z uprawnień wynikających z ustawy o pieczy zastępczej przeprowadzone na próbie 10 rodzin²⁴ wykazało, że:

- dziewięć rodzin na ich wniosek zostało objęte opieką koordynatora, o którym mowa w art. 77 ustawy o pieczy zastępczej;
- osiem rodzin skorzystało z porad w poradni psychologiczno-pedagogicznej, o której mowa w art. 47 ust. 4 ww. ustawy;

²⁴ O których mowa w pkt 3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

- cztery rodziny korzystały z pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, o której mowa w art. 57 ww. ustawy;
- jedna z 10 objętych badaniem rodzin korzystała z poradnictwa prawnego świadczanego przez MOPS;
- siedem rodzin i rdd korzystało ze szkoleń organizowanych przez MOPS w związku z obowiązkiem podnoszenia kwalifikacji zawodowych, o którym mowa w art. 51 ustawy o pieczy zastępczej.

Objęte badaniem rodziny nie korzystały z możliwości udziału w grupach wsparcia i z poradnictwa przeciwdziałającego wypaleniu zawodowemu, gdyż takie formy pomocy nie funkcjonowały. Rodziny nie wnioskowały o czasowe niesprawowanie opieki nad dziećmi w związku z wypoczynkiem, w myśl art. 69 ustawy o pieczy zastępczej, o pomoc wolontariusza oraz o wsparcie rodziny pomocowej, o których mowa odpowiednio w art. 66 i art. 39 ust. 2 ww. ustawy.

(akta kontroli tom III str. 15-365, tom IV str. 1-426)

W okresie objętym kontrolą, z pomocy koordynatora korzystało 161 rodzin w 2019 r., 175 w 2020 r. i 174 w 2021 r. MOPS zabezpieczył możliwość korzystania przez rodziny zastępcze i prowadzących rdd z porad i terapii psychologiczno-pedagogicznej poprzez zatrudnienie w MOPS psychologa i pedagoga. Z ww. form wsparcia w okresie objętym kontrolą skorzystało łącznie 125 rodzin zastępczych i prowadzących rdd.

MOPS zatrudniał osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, o których mowa w art. 57 ustawy o pieczy zastępczej, i tak w okresie objętym kontrolą odpowiednio: 14, 15, 13 rodzin skorzystało z tej pomocy.

Rodziny wnioskujące o czasowe niesprawowanie opieki w związku z wypoczynkiem, o którym mowa w art. 69 ww. ustawy, korzystały z tego uprawnienia siedem rodzin w 2019 r., pięć w 2020 r. i trzy w 2022 r. Jednej rodzinie zawodowej odmówiono pomocy rodziny pomocowej na czas urlopu. Z uzasadnienia Dyrektora MOPS wynikało, że rodzina pomocowa, która pierwotnie wyraziła chęć wsparcia, z powodu stanu zdrowia dziecka wycofała się z deklaracji sprawowania nad nim opieki.

W okresie objętym kontrolą w MOPS funkcjonowały rodziny pomocowe. W 2019 r. – osiem rodzin pełniło funkcję rodziny pomocowej, w 2020 r. – pięć, a w 2021 r. – trzy.

MOPS nie prowadził poradnictwa przeciwdziałającego wypaleniu zawodowemu. Z wyjaśnień Kierownika Działu Pieczy Zastępczej wynika, że żadna rodzina i rdd nie zgłosiła takiego zapotrzebowania. Wskazał on również, że MOPS od 2019 r. ze względu na pandemię nie prowadził grup wsparcia.

(akta kontroli tom I str. 193-97, tom IV str. 427-430)

Badanie ankietowe przeprowadzone na grupie 18 rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka²⁵ z 30 rodzin do których przesłano ankiety wykazało, że:

- 14% ankietowanych jako największy napotkany problem podczas ubiegania się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej wskazało zbyt skomplikowana i długa procedura;
- 14% przypadków wskazało długi czas oczekiwania na szkolenia;
- 57% jako najbardziej przydatne elementy procesu przygotowawczego wskazało przychylne nastawienie pracowników organizatora oraz ciekawe szkolenie prowadzone przez specjalistów.

W przypadku koordynatora 83,4% respondentów wskazało, że koordynator odwiedzał rodzinę raz w miesiącu, a w okresie pandemii wizyty odbywały się z mniejszą

²⁵ W tym: osiem rodzin niezawodowych, pięć rodzin zawodowych i cztery rodzinne domy dziecka.

częstotliwością, na co wskazało 41% ankietowanych. 70,6% respondentów oceniło pomoc niesioną przez koordynatora jako potrzebną i skuteczną.

Największa grupa ankietowanych, tj. 61,9% jako problem utrudniający skuteczne i efektywne wykonywanie zadań związanych z pełnieniem opieki zastępczej wskazała niskie wynagrodzenie, zaś 28,6% niezapewnienie przez organizatora właściwego wsparcia specjalistycznego. Według ankietowanych główną przyczyną niskiej liczby zgłoszeń kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej był brak odpowiedniego wsparcia finansowego (42%) oraz brak gotowości na poświęcenie własnej rodziny do celów pomocy innym (52%).

(akta kontroli tom V, str. 1-113)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

7. Przekształcanie placówek opiekuńczo-wychowawczych

Opis stanu
faktycznego

W latach 2019-2021 funkcjonowało odpowiednio siedem, siedem, sześć placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym typu rodzinnego odpowiednio sześć, pięć i trzy. Na koniec lat objętych kontrolą placówki dysponowały 80, 72, 50 miejscami.

Liczba dzieci z terenu Miasta przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych według danych na koniec roku wynosiła: 86 w 2019 r., 72 w 2020 r. i 63 w 2021 r. Według stanu na koniec lat objętych kontrolą, w 2019 r jedna placówka nie spełniła limitu liczby dzieci (przebywało 44 dzieci)²⁶ natomiast w latach 2020 i 2021 wszystkie już spełniały limit wieku i liczby określone w ustawie o pieczy zastępczej oraz w ustawie o przeciwdziałaniu Covid-19²⁷.

(akta kontroli tom I, str. 193-197)

W latach 2019-2021 z pieczy rodzinnej do pieczy instytucjonalnej przeniesiono łącznie 11 dzieci, odpowiednio: troje, siedmioro, jedno. Kontrolą objęto dokumentację pięciorga dzieci umieszczonych z przekroczeniem limitu liczby dzieci lub ich wieku. Ustawa w art. 95 ust 2 dopuszcza umieszczanie młodszych dzieci poniżej 10 roku życia, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa. Wszystkie umieszczenia wynikały z ww. przesłanki.

(akta kontroli tom II, str. 223-223)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

8. Finansowanie pieczy zastępczej

Opis stanu
faktycznego

Gromadzenie informacji o sytuacji pieczy i potrzebach związanych z jej funkcjonowaniem odbywało się z wyprzedzeniem czasowym umożliwiającym: zaplanowanie środków finansowych na ten cel, podjęcie działań na rzecz pozyskania osób do pełnienia funkcji rodzin zastępczych oraz ich przygotowania. MOPS

²⁶ Zgodnie z art. 95 ust. 3 ustawy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 14 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2.

²⁷ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2020 r o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. z 2020 r. poz. 695). Zgodnie z art. 15zzzzz tej ustawy do dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonego w związku z COVID-19, przepisów art. 95 ust. 3-4a, art. 109 ust. 2 i 3 oraz art. 230 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., ze zm.) w zakresie limitu liczby dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2, oraz w zakresie kryterium wieku dzieci, nie stosuje się do dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w związku z przeciwdziałaniem COVID-19.

sporządzał do końca września projekt planu finansowego. Kwota wydatków na wypłatę dotacji gminom i powiatom na pokrycie świadczeń dla dzieci z terenu powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych wyliczona była według zawartych porozumień w danym roku. Kwota na wypłatę świadczeń dla rodzin zastępczych planowana była z uwzględnieniem kwot na pomoc pieniężną na pokrycie: kosztów utrzymania dziecka, dodatków z tytułu niepełnosprawności dziecka, dofinansowania do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka, jednorazowych świadczeń na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, pokrycie zdarzeń losowych, pomoc dla nowopowstałych rodzin zastępczych, środków na utrzymanie lokalu mieszkalnego dla zawodowych rodzin zastępczych i rdd, świadczenia na pokrycie kosztów remontu dla rodzin zawodowych, pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie.

Gromadzenie informacji o sytuacji pieczy i potrzebach związanych z jej funkcjonowaniem odbywało się co roku przy składaniu sprawozdania organizatora oraz przy składaniu sprawozdania rocznego z realizacji programu rozwoju pieczy zastępczej.

(akta kontroli tom II, str. 169-217)

Wydatki Miasta Radomia na finansowanie zadań związanych z funkcjonowaniem rodzin zawodowych i rdd, oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych wyniosły: 5 833 tys. zł w 2019 r., 6 976 tys. zł w 2020 r. i 6 976 tys. zł w 2021 r.

(akta kontroli tom I str. 195-196)

W okresie kontrolowanym świadczenia obligatoryjne otrzymało odpowiednio: 161 rodzin w 2019 r., 175 w 2020 r. oraz 181 w 2021 r. Wydatki na świadczenia obligatoryjne dla poszczególnych form rodzinnej pieczy zastępczej w okresie objętym kontrolą wynosiły łącznie odpowiednio: 4 157,4 tys. zł, 4 056,1 tys. zł, 4 211,4 tys. zł (średnio 4 141,6 tys. zł).

(akta kontroli tom I, str. 195-196)

W latach 2019-2021 łącznie 161, 175, 181 rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka otrzymało świadczenia obligatoryjne: rodziny zastępcze spokrewnione: 1 706, 1 933, 1 839 świadczeń; rodziny zastępcze niezawodowe: 564, 737, 786 świadczeń; rodziny zastępcze zawodowe: 492, 373, 436 świadczeń; rodzinne domy dziecka: 541, 710, 943 świadczeń.

(akta kontroli tom I, str. 195-196)

Wydatki na świadczenia fakultatywne dla rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka wynosiły: 142,4 tys. zł w 2019 r., 91 tys. zł w 2020 r., 86,2 tys. zł w 2021 r. Średnia kwota świadczenia fakultatywnego w latach 2019-2021 wynosiła 106,6 tys. zł (odpowiednio: 142 tys. zł, 91,4 tys. zł i 86,2 tys. zł).

(akta kontroli tom II, str. 244-245)

W latach 2019-2021 przyznano łącznie dla 109 rodzin zastępczych i rdd świadczenia fakultatywne (o których mowa w art. 83 ust. 1, 2 i 4 ustawy o pieczy zastępczej), które dotyczyły dofinansowania do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka, jednorazowego pokrycia niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, utrzymania lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą niezawodową albo zawodową, na pokrycia kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego.

(akta kontroli tom II, str. 245)

W okresie objętym kontrolą Rada Miejska w Radomiu nie skorzystała z możliwości, o której mowa w art. 91 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej, tj. nie podniosła w drodze uchwały wysokości świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 80 ust. 1, art. 81, art. 83 ww. ustawy.

Średnia miesięczna wysokość wynagrodzeń w poszczególnych latach 2019-2021 wynosiła w przypadku rodzin zastępczych zawodowych: 3 772 zł, 4 121 zł i 4 261 zł, a rodzinnych domów dziecka: 3 774 zł, 4 084 zł i 4 159 zł. Kwoty wynagrodzeń były wyższe aniżeli kwoty wynikające z ustawy o pieczy zastępczej (art. 85 ust. 1 i 2). Rada Miejska przyjęła uchwałę²⁸ umożliwiającą zwiększanie wynagrodzeń. Rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługiwało wynagrodzenie nie niższe niż 2,1 tys. zł miesięcznie, a rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego – wynagrodzenie nie niższe niż 2,7 tys. zł miesięcznie.

Średnie miesięczne koszty utrzymania dziecka w rodzinnych formach pieczy zastępczej wynosiły odpowiednio: 1 tys. zł, 1,1 tys. zł oraz 1 tys. zł, z tego: w rodzinach spokrewnionych 1 tys. zł, 1,1 tys. zł i 1 tys. zł; w rodzinach niezawodowych 1,2 tys. zł, 1,3 tys. zł, 1,2 tys. zł, w rodzinach zawodowych 1,7 tys. zł, 1,8 tys. zł i 2 tys. zł; w rodzinnych domach dziecka 1,5 tys. zł, 1,8 tys. zł i 2,2 tys. zł. Średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej wyniosły odpowiednio: 3 tys. zł, 3,5 tys. zł i 4,4 tys. zł.

(akta kontroli tom II, str. 239-243)

W latach 2019-2021 wydatki Miasta ogółem wyniosły odpowiednio: 474 912 tys. zł, 530 455,5 tys. zł oraz 456 563,8 tys. zł, z tego wydatki MOPS na zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej wyniosły: 8405,4 tys. zł, 8872,1 tys. zł oraz 9336,5 tys. zł²⁹, co stanowiło 1,7%, 1,6 oraz 2% wydatków Miasta.

(akta kontroli tom I, str. 195-196)

W okresie objętym kontrolą wydatki na promocję pieczy zastępczej MOPS poniósł w 2019 r. na organizację Dnia Rodzicielstwa Zastępczego w wysokości 13,1 tys. zł. Koszty zatrudnienia koordynatorów wyniosły odpowiednio: 642,6 tys. zł, 698,4 tys. zł i 726,3 tys. zł, koszty szkoleń kandydatów na prowadzących rdd: 0,5 tys. zł, 5,2 tys. zł, 16,2 tys. zł.

(akta kontroli tom II, 123-168, str. 242)

Badanie przeprowadzone na próbie 10 rodzin w zakresie przyznawania świadczeń fakultatywnych wykazało, że:

- jedna rodzina zastępcza, która wniosowała o dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka, o którym mowa w art. 83 ust. 1 pkt 1 ustawy o pieczy zastępczej, otrzymała świadczenie w wysokości 0,5 tys. zł;
- dziewięć rodzin zastępczych, które złożyły wnioski o przyznanie jednorazowego świadczenia na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, o którym mowa w art. 83 ust. 1 pkt 2 lit. a ww. ustawy, otrzymały świadczenia w wys. od 0,5 tys. zł do 2 tys. zł;
- sześć rodzin zastępczych i rdd otrzymało środki finansowe, o których mowa w art. 83 ust. 2 ustawy o pieczy zastępczej, tj. na utrzymanie lokalu mieszkalnego;
- dwie rodziny zastępcze zawodowe otrzymały (w wysokości 6 tys. zł oraz 3,4 tys. zł) świadczenia na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem

²⁸ Uchwała nr 306/2016 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 18 kwietnia 2016 r. w sprawie zmiany uchwały nr 322/2012 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 19 kwietnia 2012 r. w sprawie podniesienia wysokości wynagrodzeń dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, dalej: uchwała w sprawie wynagrodzeń.

²⁹ Łącznie z programem Rodzina 500+.

niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, o którym mowa w art. 83 ust. 4 ww. ustawy.

Jednocześnie analiza przeprowadzona na próbie 10 objętych badaniem rodzin wykazała, że świadczenia, o których mowa w art. 80 ust. 1 ustawy (na pokrycie utrzymania dziecka) i art. 81 ustawy o pieczy zastępczej (dodatki na dziecko legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności oraz na dziecko umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich³⁰) były waloryzowane zgodnie ze wskazaniem art. 86 ust. 2 ww. ustawy.

(akta kontroli tom III, str. 15-365; tom IV, str. 1-426)

Analiza wysokości wynagrodzeń przeprowadzona dla sześciu (w tym dwóch prowadzących rodzinnych domów dziecka i czterech rodzin zastępczych zawodowych) z 10 objętych badaniem rodzin wykazała, że:

- minimalna wysokość wynagrodzenia wynosiła 2,8 tys. zł i była wyższa niż kwota wynagrodzenia, wskazana w art. 85 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej (tj. nie mniej niż 2,0 tys. zł);
- wynagrodzenie rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia wynosiło 2,8 tys. zł, tj. było wyższe niż minimalna kwota wskazana w art. 85 ust. 2 ww. ustawy (tj. nie mniej niż 2,6 tys. zł);
- wynagrodzenie rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej wynosiło 2,8 tys. zł, co było zgodne z art. 85 ust. 1 ww. ustawy (tj. nie mniej niż 2,0 tys. zł);
- wynagrodzenie dwóch rdd wynosiło odpowiednio 3,1 tys. zł i 3,3 tys. zł, co było zgodne z art. 85 ust. 1 ustawy (tj. nie mniej niż 2,0 tys. zł).

Powyższe wynagrodzenia były zgodne z uchwałą w sprawie wynagrodzeń. Uchwała wprowadziła możliwość zwiększania wynagrodzeń, tj. wskazała, że dolną granicę tych wynagrodzeń musi wynieść nie mniej niż 2,1 tys. zł dla rodzin zastępczych zawodowych i 2,7 tys. zł dla osób prowadzących rdd.

(akta kontroli tom III, str. 15-365; tom IV, str. 1-426; tom VI, str. 7)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

9. Działania kontrolne i sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z art. 38b ust. 2 ustawy Prezydent Radomia udzielił Dyrektorowi MOPS upoważnienia do sprawowania kontroli nad rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi na terenie Radomia³¹.

Badając formy sprawowanego przez Dyrektora MOPS nadzoru nad rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rdd i placówkami opiekuńczo-wychowawczymi ustalono, że w 2019 r. przeprowadzono łącznie osiem kontroli w tych podmiotach (trzy w pogotowiach rodzinnych, trzy w rdd, jedna w zawodowej specjalistycznej rodzinie zastępczej oraz jedna w placówce opiekuńczo-wychowawczej). W latach 2020-2021 ze względu na stan pandemii zrealizowano tylko jedno postępowanie w tym zakresie. Z wyjaśnień Dyrektora wynika, że w czasie pandemii kontakt odbywał się głównie telefonicznie lub drogą elektroniczną.

³⁰ Dz. U. z 2018 r., poz. 969.

³¹ Upoważnienie Prezydenta Miasta Radomia nr 194/2016 z dnia 11 kwietnia 2016 r. do sprawowania kontroli nad rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi.

Do realizacji zadania wynikającego z art. 38b ust. 1 dotyczącego sprawowania kontroli nad organizatorem, która obejmowała bieżącą realizację zadań, w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zostali wyznaczeni pracownicy Urzędu Miejskiego w Radomiu: dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej, kierownik Referatu ds. Pomocy Społecznej w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej, starszy inspektor w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej oraz inspektor w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej. Zgodnie z wyjaśnieniami Prezydenta Radomia przeprowadzono w MOPS w latach 2019-2021 następujące kontrole: w zakresie gospodarki finansowej za dziewięć miesięcy 2019 r. Kontrola została przeprowadzona w 2019 r. i objęto nią badanie zgodności danych wynikających z ewidencji księgowej. W wyniku kontroli wydano zalecenia pokontrolne, które dotyczyły gospodarki finansowej. Ponadto w 2019 r. przeprowadzono kontrole w placówce opiekuńczo-wychowawczej „Słoneczny Brzeg”, która dotyczyła zakresu gospodarki finansowej za 2019 r.

W związku z pandemią COVID -19 wystąpiły problemy mające bezpośredni wpływ nie tylko na funkcjonowanie rodzin zastępczych, ale też na sprawowany nadzór nad rodzinami zastępczymi, gdyż m.in. wprowadzono ograniczenia w pracy MOPS-u w tym dla pracowników działu pieczy zastępczej.

(akta kontroli tom I, str. 198-257)

Realizując działania nadzorcze nad placówkami opiekuńczo-wychowawczymi Dyrektor MOPS w 2020 r. przeprowadził – w wyniku zgłoszenia sytuacji przemocowej – kontrolę w placówce opiekuńczo wychowawczej „Słoneczny Dom” w Radomiu, w wyniku której nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli tom VI, str. 45-109)

W okresie objętym kontrolą Prezydent nie zawiadomił ani razu Sądu Rodzinnego o niewłaściwym wypełnianiu obowiązków przez rodziny zastępcze i prowadzących rdd oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze, o czym stanowi art. 71 ust. 1 ustawy.

Zgodnie z art. 18 pkt 14 ustawy do zadań powiatu należy sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy. Badając realizację obowiązku terminowego przedstawiania wojewodzie sprawozdań z realizacji ustawy o pieczy zastępczej ustalono, że w latach 2019-2021 były przekazywane zgodnie z wymogami.

(akta kontroli tom III, str. 15-365; tom IV, str. 1-426)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Stwierdzone
nieprawidłowości

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Rzetelne prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i pełniących funkcje rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka.
2. Przygotowywanie z rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku, gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny, to we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną – planu pomocy dziecku.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 7 lipca 2022 r.

Kontroler
Anna Kuszczuk
Specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p.o. Dyrektor

Dariusz Wągiel
p.o. Dyrektora
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny

.....
Miroslaw Milon
Podpis